

Van der Werff Groep
Maakt het helemaal

CO₂ Management Plan

Van der Werff Groep BV

Contactpersoon

Frank Treuren
0172-469574

Auteur: Frank Treuren

Autorisatiedatum: 30-09-2016

Versie: 1.0

Handtekening autoriserend verantwoordelijk manager:

S. de Looze,
directeur

Inhoud

CO ₂ Management Plan.....	1
<i>Contactpersoon</i>	1
<i>Auteur:</i>	1
<i>Autorisatiedatum:</i>	1
<i>Versie:</i>	1
Inhoud	2
1 Inleiding en verantwoording.....	3
2 Beschrijving van de Organisatie	4
2.1 <i>MARKTSECTOREN</i>	5
2.2 <i>PROCESSEN</i>	5
2.3 <i>MISSIE, VISIE EN STRATEGIE</i>	6
2.4 <i>ORGANISATIEGROOTTE</i>	6
2.5 <i>STATEMENT BEDRIJFSGROOTTE</i>	6
2.6 <i>PROJECT MET GUNNINGVOORDEEL</i>	7
3 Emissie-inventaris rapport	8
3.1 <i>VERANTWOORDELIJKE</i>	8
3.2 <i>BASISJAAR EN RAPPORTAGE</i>	8
3.3 <i>AFBAKENING</i>	8
3.4 <i>DIRECTE EN INDIRECTE GHG EMISSIES</i>	9
<i>Berekende GHG emissies</i>	9
<i>Verbranding biomassa</i>	9
<i>GHG verwijderingen</i>	9
<i>Uitzonderingen</i>	10
<i>Belangrijkste beïnvloeders</i>	10
<i>Toekomst</i>	10
<i>Significante veranderingen</i>	10
3.5 <i>KWANTIFICERINGSMETHODEN</i>	10
3.6 <i>EMISSIEFACTOREN</i>	10
3.7 <i>ONZEKERHEDEN</i>	11
3.8 <i>VERIFICATIE</i>	11
3.9 <i>RAPPORTAGE VOLGENS ISO 14064-1</i>	11
4 Energie meet plan	12
4.1 <i>PLANNING MEETMOMENTEN</i>	12
4.2 <i>VESTIGINGEN</i>	12
5 Stuurcyclus.....	13
6 TVB Matrix	14
7 Energiemanagement actieplan	15
8 Communicatieplan.....	17
8.1 <i>EXTERNE BELANGHEBBENDEN</i>	17
8.2 <i>INTERNE BELANGHEBBENDEN</i>	17
8.3 <i>PROJECTEN MET GUNNINGVOORDEEL</i>	17
8.4 <i>COMMUNICATIEPLAN</i>	18
8.5 <i>WEBSITE</i>	19
<i>Gedeelde documenten</i>	19
<i>Website SKAO</i>	19
Colofon.....	20

1 Inleiding en verantwoording

De van der Werff Groep BV levert (direct en indirect) producten en diensten aan opdrachtgevers die bij aanbestedingen gunningvoordeel hanteren aan de hand van de CO₂-Prestatieladder. Voor de van der Werff Groep BV zijn deze opdrachtgevers voornamelijk de gemeenten en de waterschappen.

Met deze CO₂-Prestatieladder worden leveranciers uitgedaagd en gestimuleerd om de eigen CO₂-uitstoot te kennen en te verminderen. Hoe meer een bedrijf zich inspant om CO₂ te reduceren, hoe meer kans op gunning bij een opdracht.

De CO₂-Prestatieladder kent vier invalshoeken:

1. Inzicht
Het opstellen van een onomstreden CO₂ footprint conform de ISO 14064-1 norm en daarmee inzicht krijgen in de CO₂-uitstoot van het bedrijf.
2. CO₂-reductie
De ambitie van het bedrijf om de CO₂-uitstoot te verminderen.
3. Transparantie
De wijze waarop een bedrijf intern en extern communiceert over haar CO₂ footprint en reductiedoelstellingen.
4. Deelname aan initiatieven (in sector of keten) om CO₂ te reduceren

Elke invalshoek is onderverdeeld in vijf niveaus. Hoe hoger het niveau per invalshoek, hoe meer punten het bedrijf vergaart en uiteindelijk des te meer gunningvoordeel het bedrijf ontvangt. Een Certificerende Instantie beoordeelt de activiteiten en bepaalt het niveau van de CO₂-Prestatieladder. Hiervoor moeten stappen zijn gezet op alle invalshoeken van de ladder.

In dit rapport wordt de emissie-inventaris van Van der Werff Groep BV over 2015 besproken. Dit rapport richt zich op invalshoek A (inzicht) en invalshoek B (CO₂-reductie) van de CO₂-Prestatieladder. De CO₂-footprint geeft een inventarisatie van de totale hoeveelheid uitgestoten broeikasgassen: de GHG emissies. Daarnaast geeft het inzicht in de herkomst van deze emissies met een verdeling naar directe en indirecte GHG emissies (respectievelijk scope 1 en scope 2).

De inventarisatie is een verantwoording van eis 3.A.1 van de CO₂-Prestatieladder en is uitgevoerd conform de ISO 14064-1: 2006 (E) “quantification and reporting of green house gas emissions and removals”. In dit rapport wordt de CO₂-footprint gerapporteerd volgens § 7.3.1 van deze norm. In het laatste hoofdstuk is hiertoe een kruistabel opgenomen.

2 Beschrijving van de Organisatie

Hieronder vindt u een (korte) beschrijving van de organisatie, voor meer informatie verwijst ik u naar de website: www.vanderwerffgroep.nl

Er werkten 6 broers (van der Werff) lange tijd samen, hetgeen in 1976 leidde tot de oprichting van de Groep. Later is het uitgebreid met ondergenoemde bedrijven.

Scope Van der Werff Groep B.V.

Van der Werff Infra B.V.

- *het aanleggen en onderhouden van wegverharding (zowel nieuwbouw als (her) bestratingsprojecten)*
- *het aanleggen, renoveren en onderhouden van rioleringen*
- *het reconstrueren van rioleringen en bestratingen*
- *het bouw- en woonrijp maken van terreinen*
- *het aanleggen van grond- en cultuurtechnische werken (sportvelden en openbare groenvoorzieningen)*
- *herinrichten van woonwijken, industrieterreinen en andere bouwlocaties*
- *het aanleggen, herstellen en onderhouden van damwanden en kademuren*
- *24 uur calamiteiten en storingsdienst*

EcoCare Milieutechniek B.V.

- *het uitvoeren van bodemsaneringen;*
- *het aanbrengen van (gecertificeerde) vloeistofdichte verharding (beton- en elementenverharding);*
- *het aanleggen van grond- en cultuurtechnische werken:*
- *het bouwen en (her)inrichten van tankstations*
- *het leveren van (24 uur)Service en Onderhoud*
- *het geven van adviezen op het gebied van milieu aangelegenheden*
- *elektrische mobiliteit*

Wacom Ingenieursbureau B.V.

- *ontwerpen en tekenen van civieltechnisch werken*
- *het maken en schrijven van bestekken*
- *contractvorming*
- *directievoering*
- *constructieve waterbouwkunde*
- *(her) inrichten van bedrijventerreinen*
- *Onderhoud bestaande panden*
- *Meerjaren onderhoudsplannen voor VVE's*

2.1 Marktsectoren

Van der Werff Groep B.V. opereert in diverse sectoren, zowel op het gebied van nieuwbouw als op renovatie/herstel. Deze projecten/werkzaamheden worden door de verschillende werkmaatschappijen verricht.

De navolgende marktsectoren worden door de Van der Werff Groep B.V. benaderd:

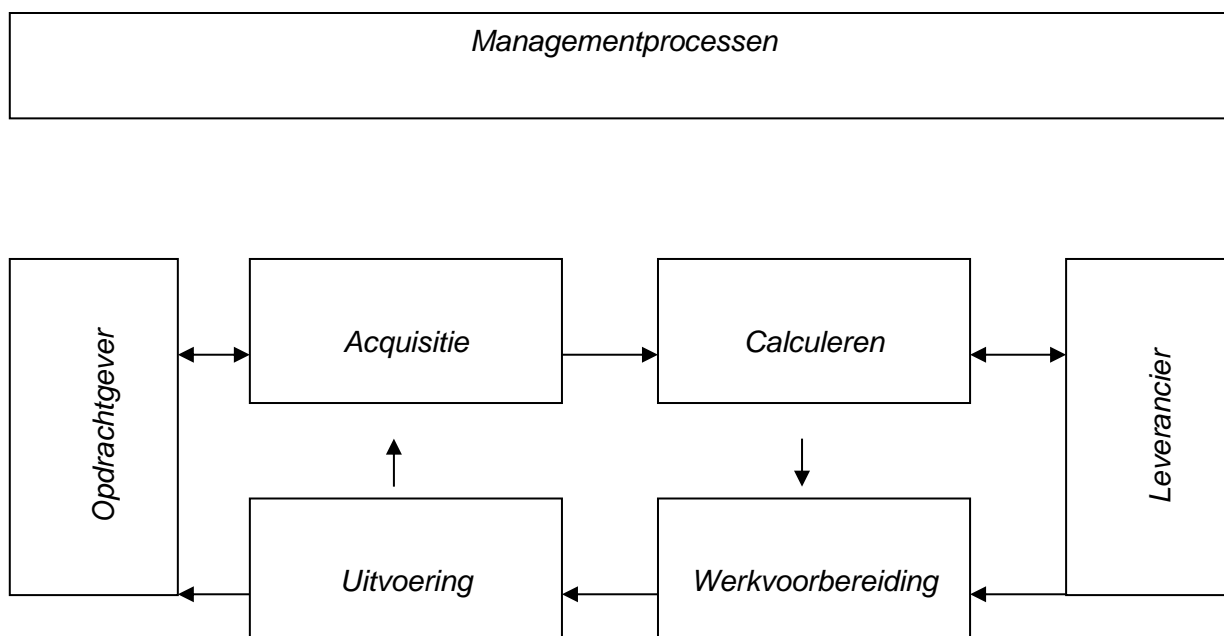
- (semi) Overheid
- Bouwnijverheid
- Cultuur
- Recreatie
- Detailhandel
- Industrie

2.2 Processen

De bedrijfsvoering van Van der Werff Groep B.V. is gebaseerd op een 4-tal hoofdprocessen:

- 1. Acquisitie & projectverwerving
- 2. Calculeren & offrenen
- 3. Werkvoorbereiding & planning
- 4. Uitvoering & realisatie

De processen van de Van der Werff Groep B.V. en hun onderlinge samenhang zijn tot uitdrukking gebracht in onderstaand figuur.

2.3 Missie, Visie en Strategie

Missie

Van der Werff Groep wil voor haar opdrachtgevers de beste en meest betrouwbare partner zijn voor de uitvoering van Infra en milieutechnische werken en diensten van engineering, realisatie, onderhoud tot en met nazorg. Van der Werff Groep stelt hoge eisen aan de betrokkenheid en openheid van haar producten, diensten en medewerkers. Veiligheid, openheid en betrouwbaarheid van medewerkers en afnemers staan hierin voorop.

Visie

Van der Werff Groep B.V. en haar werkmaatschappijen willen een stabiele speler in de markt zijn. Dit moet bewerkstelligd worden door op een efficiënte werkwijze en door korte lijnen kosten te besparen. Hiermee moet de komende jaren de omzet gehandhaafd blijven waardoor Van der Werff Groep in tijden van crisis een stabiele werkgever/aannemer zal zijn.

Strategie

Door efficiënt en effectief te werken jaarlijks een omzet te genereren die minimaal gelijkblijvend is. Door deze efficiënte en effectieve instelling een stabiele speler in de markt zijn.

2.4 Organisatiegrootte

De heeft op 1 januari 2016 53 fte's in loondienst. Daar waar nodig en zinvol worden ZZP'ers ingezet.

2.5 Statement bedrijfsgrootte

De totale CO₂-uitstoot van Van der Werff Groep BV bedraagt 619 ton CO₂. Hiervan is 522 ton CO₂-uitstoot door projecten en 97 ton CO₂-uitstoot door kantoren. De Van der Werff Groep BV valt daarmee in de categorie klein bedrijf.

	Diensten	Werken / leveringen
Klein bedrijf	<i>Totale CO₂-uitstoot bedraagt maximaal (≤) 500 ton per jaar.</i>	<i>Totale CO₂-uitstoot van de kantoren en bedrijfsruimten bedraagt maximaal (≤) 500 ton per jaar, en de totale CO₂-uitstoot van alle bouwplaatsen en productielocaties bedraagt maximaal (≤) 2.000 ton per jaar.</i>

Tabel 1 | Indeling in klein, middelgroot of groot bedrijf volgens Handboek CO₂-Prestatieladder versie 3.0

2.6 Project met gunningvoordeel

Op het moment zijn er nog geen projecten met gunningvoordeel bij Van der Werff. Mocht hier in de toekomst wel sprake van zijn dan gelden onderstaande eisen voor het projectdossier:

- De emissiestromen + CO₂ uitstoot en voortgang daarvan moeten apart voor deze projecten inzichtelijk zijn
- De maatregelen die van toepassing zijn op de projecten moeten benoemd zijn (algemene maatregelen op bedrijfsniveau kunnen ook gelden voor de projecten)
- Externe en interne belanghebbenden van het project moeten benoemd zijn
- Taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden m.b.t. de projecten met gunningvoordeel moeten vastgelegd zijn
- Er dient specifiek gecommuniceerd te worden over de voortgang in CO₂-reductie in de projecten.
- Er moet jaarlijks een energiebeoordeling en interne controle uitgevoerd worden

3 Emissie-inventaris rapport

3.1 Verantwoordelijke

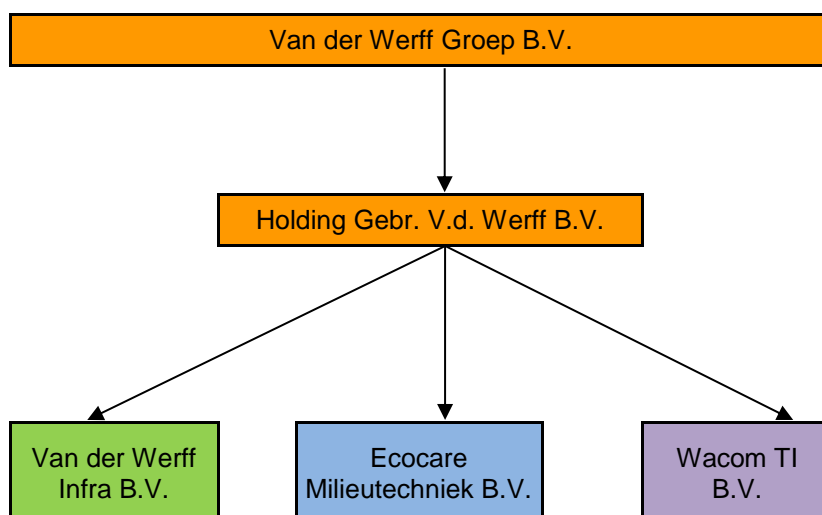
De verantwoordelijke voor de stuurcyclus CO₂-reductie alsmede alle activiteiten die hier aan gekoppeld zijn, zoals het behalen van de doelstellingen, is de Kam coördinator. Hij rapporteert direct aan de directie.

3.2 Basisjaar en rapportage

Dit rapport betreft het jaar 2016; het jaar 2015 dient daarbij als referentiejaar voor de CO₂-reductiedoelstellingen.

3.3 Afbakening

Het certificaat komt op naam te staan van Van der Werff Groep. Zie hieronder welke B.V. hieronder vallen en worden meegenomen in de Organizational Boundary:

3.4 Directe en indirecte GHG emissies

In dit hoofdstuk worden de berekende GHG emissies toegelicht.

Berekende GHG emissies

De directe- en indirecte GHG emissies van Van der Werff Groep BV bedroeg in 2015 652 ton CO₂. Hiervan werd 591 ton CO₂ veroorzaakt door directe GHG emissies (scope 1) en 61 ton CO₂ door indirecte GHG emissies (scope 2).

Emissie-inventaris 2015

Scope 1	omvang	eenheid	conversiefactor	ton CO ₂
Gasverbruik	15.051	m ³	1.884	28
Brandstofverbruik wagenpark (diesel)	83.912	liters	3.230	271
Brandstofverbruik wagenpark (benzine)	6.475	liters	2.740	18
Brandstofverbruik bedrijfsmiddelen (diesel)	83.246	liters	3.230	269
Brandstofverbruik bedrijfsmiddelen (benzine)	1.766	liters	2.740	5
Totaal scope 1				591

Scope 2	omvang	eenheid	conversiefactor	ton CO ₂
Elektraverbruik - grijze stroom (1/1/2015-16/3/2016)	99.956	kWh	526	53
Zakelijke km privé auto's (brandstoftype onbekend)	36.677	km's	220	8
Totaal scope 2				61

Totaal scope 1 en 2	652
----------------------------	------------

Tabel 2 | CO₂-uitstoot 2015 (in tonnen CO₂)

Verbranding biomassa

Verbranding van biomassa vond niet plaats bij Van der Werff Groep BV in 2015.

GHG verwijderingen

Er heeft geen broeikasgasverwijdering of compensatie plaatsgevonden bij Van der Werff Groep BV in 2015.

Uitzonderingen

Er zijn geen noemenswaardige uitzonderingen te noemen op het GHG Protocol.

Belangrijkste beïnvloeders

Binnen Van der Werff Groep BV zijn geen individuele personen te benoemen die een dermate invloed op de CO₂ footprint hebben, dat gedragsverandering van deze individuele persoon alleen al zou zorgen voor een significante verandering in de CO₂ footprint.

Toekomst

De emissies in de paragrafen hierboven zijn vastgesteld voor het jaar 2015. De verwachting is dat deze emissies in het komende jaar, 2016, niet aan grote verandering onderhevig zullen zijn. Wel zal, gezien de doelstellingen van Van der Werff Groep BV, de CO₂-uitstoot de komende 3 jaar dalen tussen de 5 - 10 %.

Significante veranderingen

Zoals in hoofdstuk 3 beschreven geldt 2015 als basisjaar. Van 2016 zijn nog geen gegevens bekend. Daarom is het niet mogelijk nu al de eerste veranderingen in CO₂-uitstoot te beschrijven. De voortgang van de reductie in CO₂-uitstoot zal beschreven worden in het document CO₂ reductieplan (1.B.1 & 3.B.1) hoofdstuk 3.

3.5 Kwantificeringsmethoden

Voor het kwantificeren van de CO₂-uitstoot is gebruik gemaakt van een voor Van der Werff Groep BV op maat gemaakt model. In het model kunnen alle verbruiken worden ingevuld. Vervolgens wordt de daarbij behorende CO₂-uitstoot automatisch berekend en vergeleken met het basisjaar. Hierbij zijn de emissiefactoren van de website co2emissiefactoren.nl gehanteerd.

In hoofdstuk 2 van het CO₂ management plan van Van der Werff Groep BV wordt beschreven waar de brongegevens per energiestroom vandaan komen.

3.6 Emissiefactoren

Voor de inventarisatie van de CO₂-uitstoot van Van der Werff Groep BV over het jaar 2015 zijn de emissiefactoren uit de CO₂-Prestatieladder 3.0 gehanteerd. Omdat het gaat om specifieke emissiefactoren op nationaal niveau, zijn de gehanteerde emissiefactoren zeer geschikt voor het omrekenen van de broeikasgas activiteiten data naar de daarmee gepaard gaande CO₂-emissies. Alle gebruikte emissiefactoren zijn opgenomen in de berekening van de CO₂ footprint. De emissiefactoren van Van der Werff Groep BV zullen te allen tijde mee gaan met wijzigingen in de emissiefactoren van de CO₂-Prestatieladder 3.0. Voor de berekening van de CO₂ footprint van 2015 zijn emissiefactoren gebruikt volgens de normen die zijn opgenomen in de emissie inventaris 2015.

Er zijn geen "Removal factors" van toepassing.

3.7 Onzekerheden

De gepresenteerde resultaten moeten worden gezien als de beste inschatting van de werkelijke waarden. Bijna alle gebruikte gegevens voor de berekening van de CO₂ footprint zijn gebaseerd op facturen en/of werkelijk gemeten aantallen. Hierdoor is de onzekerheidsmarge zeer gering. Er zijn nog wel een aantal onzekerheden. Deze worden onderstaand omschreven:

1. Gas & elektra: de eindafrekeningen zijn niet op basis van 365 dagen, hierdoor is het jaarverbruik niet geheel realistisch. Voornemens zijn er om fysieke opnames te doen.
2. Brandstof: deze worden nu vastgelegd in euro's maar deze worden omgezet in liters. Voor 2015 en 2016 zijn facturen geraadpleegd en wordt vanaf 1-10-2016 de aantallen meegenomen met boeken.
3. In de werkplaats worden minimale hoeveelheden smeermiddelen gebruikt. Om deze reden zijn deze niet meegenomen in de footprint.

3.8 Verificatie

De emissie-inventaris van Van der Werff Groep BV is niet geverifieerd.

3.9 Rapportage volgens ISO 14064-1

Dit rapport is opgesteld volgens de eisen uit ISO 14064-1, paragraaf 7. In Tabel 2 is een kruistabel gemaakt van de onderdelen uit ISO 14064-1 en de hoofdstukken in het rapport.

ISO 14064-1	§ 7.3 GHG report content	Beschrijving	Hoofdstuk rapport
	A	<i>Reporting organization</i>	2
	B	<i>Person responsible</i>	3.1
	C	<i>Reporting period</i>	3.2
4.1	D	<i>Organizational boundaries</i>	3.3
4.2.2	E	<i>Direct GHG emissions</i>	3.4
4.2.2	F	<i>Combustion of biomass</i>	3.4
4.2.2	G	<i>GHG removals</i>	3.4
4.3.1	H	<i>Exclusion of sources or sinks</i>	3.4
4.2.3	I	<i>Indirect GHG emissions</i>	3.4
5.3.1	J	<i>Base year</i>	3.2
5.3.2	K	<i>Changes or recalculatons</i>	3.4
4.3.3	L	<i>Methodologies</i>	3.5
4.3.3	M	<i>Changes to methodologies</i>	3.6
4.3.5	N	<i>Emission or removal factors used</i>	3.6
5.4	O	<i>Uncertainties</i>	3.7
	P	<i>Statement in accordance with ISO 14064-1</i>	3.9
	Q	<i>Verification</i>	3.8

Tabel 3 | Kruistabel ISO 14064-1

4 Energie meet plan

Het Energie meet plan bevat een aantal vaste onderdelen voor het up-to-date houden van het CO₂-managementsysteem. Het plan is opgezet om te zorgen dat het gehele CO₂-reductiesysteem voldoet aan de eisen van ISO50001, ISO 14064-1 en dat gedurende het jaar continue verbetering plaats vindt.

De CO₂ verantwoordelijke heeft de documenten die betrekking hebben op het CO₂ beleid in beheer. Hij draagt zorg voor het juist archiveren en versiebeheer van deze documenten zodat de meest actuele versie van documenten altijd beschikbaar is en oudere versies eenvoudig achterhaald kunnen worden. Daarbij worden oudere versies van documenten minimaal 2 jaar bewaard.

4.1 Planning meetmomenten

Voor het meten van de verschillende energiestromen is een plan opgesteld. In de onderstaande tabel is te zien wanneer energiefactoren gemeten worden, door wie en waar de informatie verkregen kan worden. De wijze waarop de verbruiken worden gemeten is de meest haalbare wijze, waarbij rekening wordt gehouden met het doel waarvoor de gegevens worden verzameld en dus de mate van detail die nodig is. De persoon verantwoordelijk voor het verzamelen van de gegevens is daarom op de hoogte van de wijze waarop deze gegevens in de Emissie inventaris verwerkt worden.

4.2 Vestigingen

Scope 1 emissies

Categorie	Meetmoment	Wie	Toelichting
Gasverbruik (in m ³ aardgas)	Elk half jaar	CO ₂ verantwoordelijke	Facturen van de energie leveranciers kan opgevraagd worden bij boekhouding
Brandstofverbruik materieel en auto's (in liters benzine, diesel & LPG)	Elk half jaar	CO ₂ verantwoordelijke	De boekhouding houdt het aantal liters bij vanuit het registratiesysteem.

Scope 2 emissies

Categorie	Meetmoment	Wie	Toelichting
Elektriciteitsverbruik (in kWh)	Elk half jaar	CO ₂ verantwoordelijke	Facturen van de energie leveranciers kan opgevraagd worden bij boekhouding

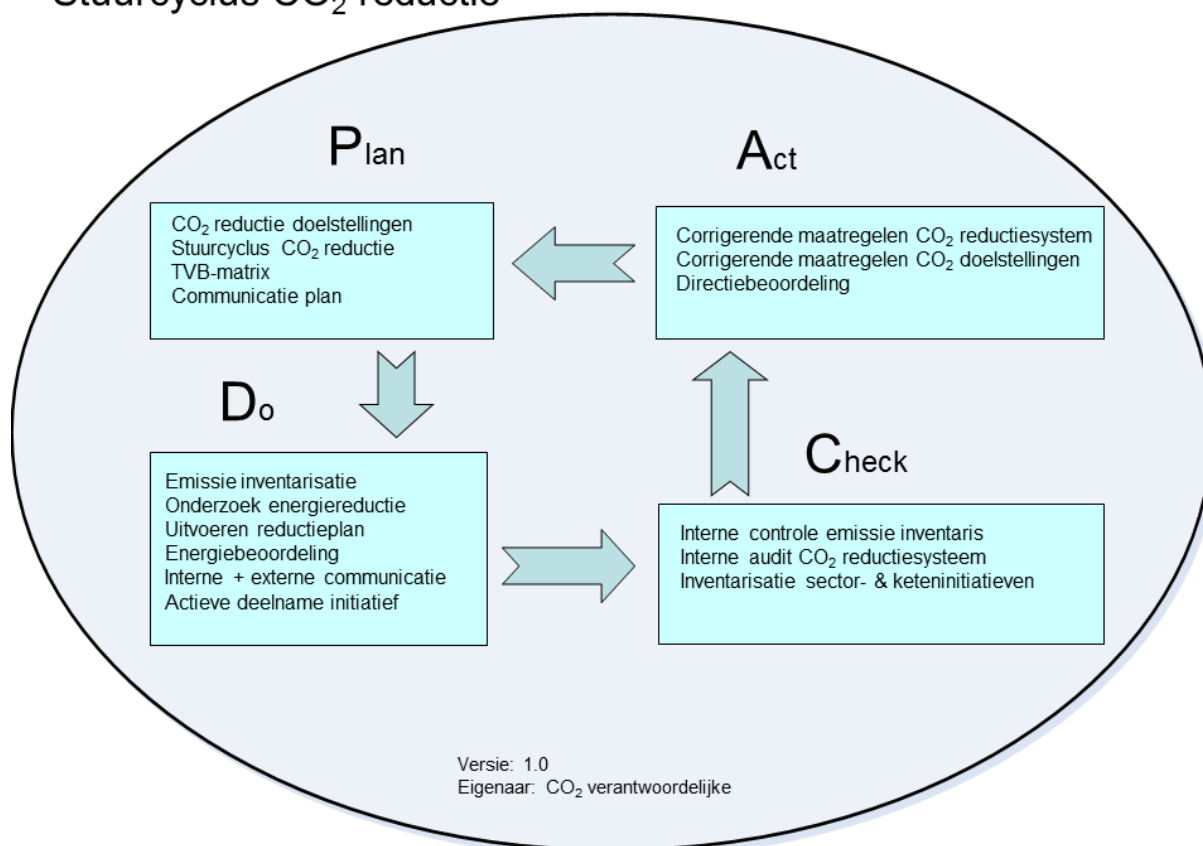

5 Stuurcyclus

Het CO₂ beleid van Van der Werff Groep BV kent cycli van een half jaar, waarin de gegevens voor de CO₂ footprint verzameld worden, er beoordeeld wordt of de emissiefactoren nog actueel zijn en of er significante veranderingen in het bedrijf zijn die een impact op de footprint hebben; en of herberekening van emissies van voorgaande jaren vanwege deze veranderingen nodig is. Ook wordt de voortgang van de CO₂ reductie en behalen van de doelstelling bepaald.

Vervolgens wordt beoordeeld of sturing op de doelstelling en maatregelen nodig is; in de vorm van het aanscherpen van de doelstelling wanneer deze (te) eenvoudig behaald wordt, of in de vorm van het nemen van extra maatregelen wanneer bepaalde maatregelen niet mogelijk bleken te zijn en de doelstelling niet gehaald dreigt te worden. Hierover wordt vervolgens intern en extern gecommuniceerd. Daarnaast wordt de nuttige toepassing van het sector- of keteninitiatief in de afgelopen periode wordt geëvalueerd. Hieronder weergegeven is een zogenoemde PCDA-cyclus, waarin de verschillende fasen van het CO₂ reductiebeleid zijn weergegeven.

Stuurcyclus CO₂ reductie

6 TVB Matrix

			Functies					
	taak-verantwoordelijkheid-bevoegdheid	Frequentie	KAM coördinator	Werkvoorbereiding	Projectleider CO2 reductie	Administratie	Externe adviseurs	Directie
Inzicht								
Verzamelen gegevens emissie inventaris	t	halfjaarlijks	x			x		
Collegiale toets op emissie inventaris	t	halfjaarlijks					x	
Accorderen van emissie inventaris	b	jaarlijks						x
Opstellen emissie inventaris rapport	t	jaarlijks	x					
Evaluatie op inzicht: energie-beoordeling	t+v	jaarlijks	x					
Reductie								
Uitvoeren onderzoek naar energiereductie	t+v	halfjaarlijks	x					
Bepalen CO2-reductiemaatregelen	t	halfjaarlijks	x					
Bepalen CO2-reductiedoelstellingen	t	jaarlijks	x					
Accorderen van doelstellingen	b	jaarlijks						x
Realiseren CO2-reductie doelstellingen	v	continu						x
Monitoring&evaluatie voortgang CO2-reductie	t+v	halfjaarlijks						x
Communicatie								
Aanleveren informatie nieuwsberichten	t	halfjaarlijks	x					
Actualiseren website	t+b	halfjaarlijks	x					
Actualiseren pagina SKAO-website	t+b	jaarlijks	x					
Bijhouden interne communicatie	t+b	halfjaarlijks	x					
Goedkeuren van interne communicatie	b	halfjaarlijks						x
Goedkeuren van externe communicatie	b	halfjaarlijks						x
Participatie								
Inventarisatie mogelijk relevante initiatieven	t	halfjaarlijks	x					
Besluit deelname initiatieven	b	jaarlijks						x
Deelname aan sectorinitiatieven	v	continu	x					
Overig								
Eindredactie CO2-dossier	v	continu						x
Voldoen aan eisen CO2-Prestatieladder	v	continu	x					
Uitvoeren Interne Audit CO2-reductiesysteem	t	halfjaarlijks					x	
Rapporteren aan management	b	halfjaarlijks	x					
Besluitvorming over CO2-reductiebeleid	v	halfjaarlijks						x

7 Energiemanagement actieplan

Dit beknopte hoofdstuk heeft als doel om aan te tonen dat Van der Werff Groep BV aan alle onderdelen uit NEN50001 voldoet. Er is besloten hiervoor geen apart energiemanagement actieplan op te stellen omdat de eisen in de andere documenten geïntegreerd zijn. Zie onderstaand een opsomming van de eisen. Per eis is een verwijzing naar de betreffende documentatie opgenomen in de tabel onderaan dit hoofdstuk.

Eisen van NEN-EN-ISO 50001:

- 4.4.3. Uitvoeren van een energie review (directiebeoordeling)
  - a) Het energieverbruik en de gebruikte energiefactoren moeten gebaseerd zijn op metingen of andere data.
  - b) Significant energieverbruik, in het bijzonder significante veranderingen, moeten in beeld worden gebracht.
  - c) Een inschatting van het verwachte energieverbruik van de komende periode.
  - d) Het identificeren van alle personen die werken voor de organisatie wiens acties kunnen leiden tot significante veranderingen in het energieverbruik.
  - e) Identificatie van mogelijkheden om energie te besparen en het bepalen van de prioriteiten.
- 4.4.4. Opstellen van referentiekader
  - a) Basisjaar is 2015.
- 4.4.5. Vaststellen van performance indicatoren voor monitoren (meten KPI's)
  - a) Beschrijven van de handelingen.
- 4.4.6. Energie doelstellingen, doelen en programma's
  - a) Het aanwijzen van verantwoordelijkheden.
  - b) De middelen en het tijdsplan voor het behalen van de verschillende doelen.
- 4.6.1. Monitoring, meten en analyseren
  - a) De organisatie maakt en beschrijft de bewaking en de eisen om de gestelde doelen te behalen. Er moet een energie meetplan worden geschreven en geïmplementeerd.
  - b) De organisatie moet er voor zorgen dat het energieverbruik en bijbehorende energiefactoren op vooraf bepaalde momenten wordt gemeten en gedocumenteerd.
  - c) De organisatie moet ervoor zorgen dat juistheid en herhaalbaarheid van de meetmethode die is gebruikt past bij de taak.
  - d) De organisatie moet de relatie tussen het energieverbruik en de energiefactoren aangeven. En zal op vooraf bepaalde momenten de werkelijke situatie toetsen met de verwachte situatie.
  - e) De organisatie moet alle significante afwijking van het verwachte energieverbruik documenteren, inclusief de mogelijke oorzaken.
  - f) De relatie tussen het energieverbruik en de energie factoren moeten op vooraf bepaald tijdstip worden beoordeeld en waar nodig aangepast.
  - g) De organisatie moet zijn energieverbruik, waar mogelijk, vergelijken met andere, gelijksoortige, organisaties.
- 4.6.4. Afwijkingen, verbeteringsacties en preventieve maatregelen.
  - a) De organisatie moet afwijkingen identificeren en binnen een vooraf gestelde tijdslijn verbeteringsacties uitvoeren. De organisatie moet alle relevante documentatie bewaren rekening houdend met de wettelijke termijn.

NEN 50001	Documenten CO₂ reductiesysteem
4.4.3 a	<i>Emissie-inventaris</i>
4.4.3 b	<i>Energie beoordeling, H4 'CO₂-Reductieplan'</i>
4.4.3 c	<i>Energie beoordeling, H4 'CO₂-Reductieplan'</i>
4.4.3 d	<i>Energie beoordeling, H4 'CO₂-Reductieplan'</i>
4.4.3 e	<i>CO₂ reductieplan, bijlage A 'Inventarisatie reductiemogelijkheden'</i>
4.4.4 a	<i>Energie beoordeling, H4 'CO₂-Reductieplan'</i>
4.4.5 a	<i>CO₂ reductieplan, H2 'CO₂ reductieplan'</i>
4.4.6 a	<i>CO₂ reductieplan, H2 'CO₂ reductieplan'</i>
4.4.6 b	<i>CO₂ reductieplan, H2 'CO₂ reductieplan'</i>
4.6.1 a	<i>CO₂ managementplan, H4 'Energie meetplan'</i>
4.6.1 b	<i>CO₂ managementplan, H4 'Energie meetplan'</i>
4.6.1 c	<i>CO₂ managementplan, H4 'Energie meetplan'</i>
4.6.1 d	<i>Interne audit</i>
4.6.1 e	<i>Energie beoordeling, H4 'CO₂-Reductieplan' en Interne audit</i>
4.6.1 f	<i>Interne audit</i>
4.6.1 g	<i>CO₂ reductieplan, §1 'Vergelijking met sectorgenoten'</i>
4.6.4 a	<i>Interne audit</i>

8 Communicatieplan

In dit deel van het document wordt aangegeven op welke momenten er wordt gecommuniceerd omtrent het CO₂-reductiesysteem van Van der Werff Groep BV. Daarnaast wordt een overzicht gegeven van actieve deelname aan initiatieven.

8.1 Externe belanghebbenden

Hieronder worden de externe belanghebbenden opgenoemd. Dit zijn partijen die belang hebben bij reductie van energie en van de meest materiele CO₂-emissies. Tevens zijn het potentiële partners om mee samen te werken aan CO₂-reductie. Communicatie aan de externe belanghebbenden vindt plaats via de website van Van der Werff Groep BV en via externe mailing.

Externe belanghebbenden	Belang CO₂-beleid & kennisniveau
Gemeente Alphen a/d Rijn e.o.	CO ₂ wens
Gemeente Den Haag	CO ₂ eis
Gemeente Gouda	CO ₂ wens
Fastnet	CO ₂ eis
Tango	CO ₂ eis
Leverancier Blokland	Nvt
Idem Kwaasterriet	Nvt
Idem de Gier	Nvt
Bouwend Nederland (koepel)	CO ₂ wens

8.2 Interne belanghebbenden

Interne belanghebbenden zijn de medewerkers en het management van Van der Werff Groep BV. Deze zullen op de hoogte gehouden worden via toolboxes en nieuwsbrieven (2x per jaar). Het management zal daarnaast betrokken zijn bij de besluitvorming van de te nemen reductiemaatregelen, de voortgang van de CO₂-reductie en overige hoofdzaken van het CO₂-reductiebeleid.

8.3 Projecten met gunningvoordeel

Communicatie over het CO₂-beleid van Van der Werff Groep BV betreft niet alleen het beleid van het bedrijf als geheel, maar ook het beleid ten aanzien van projecten die aangenomen zijn met gunningvoordeel. Over deze projecten zal specifiek gecommuniceerd worden met betrekking tot de CO₂-uitstoot van het project, de doelstelling en de voortgang in CO₂-reductie. Dit zal hoofdzakelijk gebeuren via de algemene communicatieberichten van het bedrijf. Waar nodig wordt dit aangevuld met communicatie via het werkoverleg van het project.

8.4 Communicatieplan

WAT (Boodschap)	WIE (Verantwoordelijke en uitvoerders)	HOE (Middelen)	DOEL GROEP	WANNEER (Planning & frequentie)	WAAROM (Communicatiedoelstelling)
CO₂ footprint	Verantwoordelijke CO ₂ -reductie	Interne mail en toolbox	Intern	Oktober 2016 directie toolbox; In jaarlijkse planning toolbox opnemen	Bekendheid van de CO2 footprint intern vergroten.
CO₂ footprint	Verantwoordelijke CO ₂ -reductie	Website	Extern	Bij nieuw te bouwen website meenemen	Bekendheid van de footprint onder externe partijen vergroten.
CO₂-reductiedoelstellingen, subdoelstellingen, maatregelen en energiemangement programma	Verantwoordelijke CO ₂ -reductie	Nieuwsbrief	Intern	Nieuwsbrief (2x per jaar)	Bekendheid van de doelstelling en maatregelen onder medewerkers vergroten.
CO₂-reductiedoelstellingen, subdoelstellingen, maatregelen en energiemangement programma	Verantwoordelijke CO ₂ -reductie	Website	Extern	2 x per jaar toetsen op actualiteit; emolumenten uit nieuwsbrief meenemen.	Bekendheid van de doelstelling en maatregelen onder externe partijen vergroten.
Mogelijkheden voor individuele bijdrage, huidig energiegebruik en trends binnen het bedrijf en projecten	Verantwoordelijke CO ₂ -reductie	Nieuwsbrief	Intern	Nieuwsbrief	Betrokkenheid medewerkers stimuleren en medewerkers aanzetten tot CO2 reductie.
CO₂-reductietips, huidig energiegebruik en trends het bedrijf en projecten	Verantwoordelijke CO ₂ -reductie	Website	Extern	2 x per jaar	Betrokkenheid externe belanghebbenden stimuleren.

8.5 Website

Op de website zal een pagina ingericht worden over het CO₂-reductiebeleid van het bedrijf. Op deze pagina wordt de nodige informatie over het CO₂-beleid gegeven. Op de CO₂-*Prestatieladder pagina* op de website bevindt zich ten allen tijde up-to-date informatie over:

- ✓ *Het CO₂-reductiebeleid;*
- ✓ *De CO₂ footprint;*
- ✓ *De CO₂-reductiedoelstellingen (en de voortgang hiervan);*
- ✓ *De CO₂-reductiesubdoelstellingen (en de voortgang hiervan);*
- ✓ *De CO₂-reductiemaatregelen (en de voortgang hiervan);*
- ✓ *Acties en initiatieven waarvan Van der Werff deelnemer of oprichter is;*
- ✓ *Een verwijzing naar de bedrijfspagina op de website van de SKAO;*

De voortgang zal beschreven worden middels het publiceren van de halfjaarlijkse communicatie-berichten. Om daadwerkelijk transparant te kunnen zijn over deze voortgang, zullen de communicatieberichten minimaal 2 jaar op de website zichtbaar blijven.

Gedeelde documenten

Tevens bevinden zich op deze pagina ten allen tijde de meest actuele versies van onderstaande documenten (te downloaden als PDF).

- ✓ *Communicatiebericht* (eis 3.C.1)
- ✓ *Het CO₂-reductieplan* (eis 3.B.1)
- ✓ *Het CO₂-management plan* (eis 2.C.3 & 3.B.2)
- ✓ *Actieve deelname initiatieven* (eis 3.D.1)
- ✓ *Certificaat CO₂-Prestatieladder*

Website SKAO

Op de website van de SKAO bevinden zich ten allen tijde de meest actuele versies van onderstaand document (te downloaden als PDF).

- ✓ *Actieve deelname initiatieven* (eis 3.D.1)

Op de website van de SKAO dient elk document een PDF te zijn, met vermelding van een versienummer, een handtekening van de autoriserende verantwoordelijke manager en de autorisatiedatum.

Colofon

auteur(s) Frank Treuren
kenmerk CO₂ Management Plan
datum 22-9-2016
versie 1.0
status Definitief